

Vlaams
Parlement

vergadering **C141**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 1 maart 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het innen van belastingen en retributies door steden en gemeenten – 1242 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de door Audit Vlaanderen uitgevoerde thema-audit over gemeentelijke belastingen en retributies – 1314 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de resultaten van de thema-audit met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en retributies – 1327 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het behoud van rechten van overheidspersoneel bij de afslanking van de provincies – 1317 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het toekomstig statuut en de rechten van het overheidspersoneel bij de provincies – 1342 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de opcentiemen voor de gemeenten in 2016 – 1264 (2015-2016)	14
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vrijwillige fusies van gemeenten – 1281 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de mogelijke fusie van de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode – 1331 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de invoering van de resultaatsverbintenis voor de uitreiking van het inburgeringsattest – 1329 (2015-2016)	28

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het innen van belastingen en retributies door steden en gemeenten – 1242 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de door Audit Vlaanderen uitgevoerde thema-audit over gemeentelijke belastingen en retributies – 1314 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de resultaten van de thema-audit met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en retributies – 1327 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, Audit Vlaanderen onderzocht in twintig Vlaamse gemeentebesturen de wijze waarop gemeentelijke belastingen en retributies worden geïnd en schreef hierover een globaal rapport. In dit rapport is terug te vinden dat de inning van de belastingen en retributies bij heel wat gemeentebesturen tekortkomingen vertoont. Dat zou enerzijds liggen aan de werking van de gemeentebesturen, die beter kan. Maar ook de federale overheid, de Vlaamse overheid, de koepelverenigingen en de softwareleveranciers hebben hierin een verantwoordelijkheid.

De belangrijkste knelpunten die Audit Vlaanderen vaststelde bij de gemeentebesturen zijn: er is een gebrek aan regelmatige evaluatie van reglementen en procedures; gemeentebesturen hebben het moeilijk om belastingplichtigen op te sporen; gemeentebesturen weten niet precies welke geleverde prestaties betaald zijn en, ten slotte, er is nood aan een degelijke opvolging van openstaande vorderingen in veel gemeentebesturen.

Minister, welke conclusies trekt u uit de resultaten van deze audit? Wat zult u doen om de steden en gemeenten te begeleiden en ondersteunen zodat belastingen en retributies beter worden geïnd?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb dat rapport ook met veel aandacht gelezen omdat ik in de praktijk zelf heb gezien hoe lokale besturen soms worstelen met het correct innen van die belastingen. Het grootste pijnpunt is in mijn ogen het verkrijgen van de juiste informatie.

Ik geef een concreet voorbeeld. Stel dat een lokaal bestuur een nieuwe belasting wil invoeren, bijvoorbeeld op oppervlakte. Om te kunnen inschatten wat de opbrengst zal zijn, zal dat bestuur simulaties maken. De enige manier om aan die informatie te geraken, is door zich te baseren op de bebouwde oppervlakte van een bedrijf. De bebouwde oppervlakte is echter helaas niet altijd dezelfde als de oppervlakte van het bedrijf zelf. Die gemeentebesturen kunnen op dat moment dus niet anders dan zich baseren op een verklaring op eer van die bedrijven. Dat leidt natuurlijk niet altijd tot een correcte inning van belasting.

Een bijkomend probleem, dat ik eerlijk gezegd nog veel erger vind, is dat sommige besturen niet altijd beschikken over de informatie van welke bedrijven zich op het grondgebied bevinden. Dat is althans de informatie die ik van mijn financieel beheerder heb gekregen. Die stelt namelijk: "Ik ben nooit 100 procent zeker dat ik alle bedrijven in mijn adressenbestand heb." Anno 2016 vind ik het heel vreemd dat er daarover geen correcte bestanden bestaan die te allen tijde up-to-date zijn.

Het grootste deel van de aandachtspunten in dat rapport is gericht aan de lokale besturen zelf. Uiteraard moeten die daar dan zelf mee aan de slag gaan. Een aantal aanbevelingen zijn echter gericht aan de federale overheid. Uiteraard moet de vraag dan ook aan die kant worden gesteld. Aangezien het onze lokale besturen betreft, vind ik het toch ook wel mijn plicht om u te vragen of er enig overleg bestaat met de federale collega's om die gegevensuitwisseling op een ordentelijkere manier te laten verlopen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, het lijkt mij nuttig werk om twintig gemeenten een jaar lang op dat vlak door te lichten naar efficiënter innen van belastingen en retributies. We staan er lokaal misschien te weinig bij stil. Het is vergelijkbaar met een incident in een zaal: iedereen loopt meteen naar de uitgang – de uitgaven – terwijl we lokaal misschien meer de ingang en de inkomsten in het oog moeten houden.

Audit Vlaanderen zegt dat er meer aandacht moet zijn voor het management. Het risico om fouten en fraude te ontdekken, wordt eigenlijk te weinig in het oog gehouden.

Minister, wat zijn de pijnpunten waarin u denkt op korte termijn helend te kunnen optreden? Waar kan Vlaanderen de helpende 'belastinghand' zijn om daarin bij te treden?

Zult u vragen dat dit soort van efficiëntieoefeningen regelmatig zou gebeuren? Het zou interessant zijn om systemen van belastingen en retributies periodiek te evalueren.

Hebt u ten slotte enig idee met hoeveel euro we hierdoor uit de bocht en uit de portemonnee zouden zijn gegaan? Hebt u enig idee om welk bedrag dit eventueel zou kunnen gaan?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: De heer Doomst heeft een van de belangrijkste conclusies aangehaald. Audit Vlaanderen, een extern autonome instantie, werkt. Dat is bewezen, niet alleen bij deze audit, maar ook bij andere.

Het is gestart in 2014 door de oprichting van Audit Vlaanderen. Dat is een heel belangrijk instrument dat los van de administratie en de Vlaamse Regering autonoom bepaalde bevindingen kan constateren. Het is ook belangrijk te onderstrepen dat Audit Vlaanderen in zijn missie heeft aangegeven dat hij een partner wil zijn van een lokaal bestuur bij een organisatiebeheersing, dus de hand reikt aan de lokale besturen om nog meer zaken te kunnen verbeteren. Als organisatie levert Audit Vlaanderen uitstekend werk.

We hebben verschillende soorten audits. We hebben organisatieaudits, we hebben thema-audits, waar het onderwerp van deze vraag om uitleg deel van uitmaakt. We hebben ook forensische audits, maar dat is nog iets anders. Dit gaat over een thema-audit.

We hebben wel een totaalrapport gekregen van Audit Vlaanderen over de eerste vijftig organisatieaudits die ze hebben uitgevoerd in Vlaanderen. Nu krijgen we

een rapport over de eerste thema-audits. Dit was een heel belangrijk onderwerp voor een audit, de manier waarop lokale besturen bepaalde belastingen en retributies kunnen innen.

Belangrijk om aan te stippen, is dat het een steekproef betreft van maar twintig lokale besturen die voor deze audit zijn ondervraagd. Dat is ook normaal. Je kunt moeilijk een audit doen, zeker als het een thema-audit is over alle 308 Vlaamse gemeentebesturen, want dat zou ons wat te ver leiden.

Het is een zeer goed rapport geworden. Ik hoop dat het de steun van de hier aanwezige mensen kan wegdragen, en dat de lokale besturen ermee aan de slag gaan. Dat is ook de bedoeling van rapporten en audits die door Audit Vlaanderen worden opgeleverd. Het is ook een bewijs dat het model van een onafhankelijke externe audit voor de lokale besturen, die niet wordt aangestuurd door mezelf of de Vlaamse Regering, maar wel degelijk onafhankelijk werkt, een zeer goed model is.

Het is heel belangrijk, los van de steekproef bij twintig lokale besturen, dat alle andere lokale besturen er aanbevelingen in kunnen vinden. Er is een webstek www.auditvlaanderen.be waar men de resultaten van deze thema-audit kan consulteren, of je eraan hebt deelgenomen of niet, of je onderwerp van de steekproef was of niet. Al die resultaten kunnen worden geraadpleegd. Het is goed voor elk lokaal bestuur in Vlaanderen om dat te doen.

Er staan belangrijke aanbevelingen in. Ik som enkele knelpunten op die kunnen verbeteren. De uitwisseling van gegevens verloopt niet altijd zeer evident. De gebruikte softwaresystemen bij gemeentebesturen vertonen bepaalde tekortkomingen. Er is ook een gebrek aan communicatie tussen de verschillende softwaresystemen.

Dit zijn natuurlijk aanbevelingen aan de lokale besturen, maar dat wil niet zeggen dat de Vlaamse overheid alles perfect doet. Er zijn aanbevelingen aan de Vlaamse overheid geformuleerd, zaken die beter kunnen. Het is goed dat er niet alleen tekortkomingen worden geformuleerd van de lokale besturen, maar dat de Vlaamse overheid op haar verantwoordelijkheid wordt gewezen, en waar het eventueel beter kan. Bijvoorbeeld het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB), daar kunnen we nog verbeteringen aanbrengen.

Het zijn niet alleen de Vlaamse overheid en de lokale besturen, maar door de ingewikkelde structuur van ons land moeten we met andere overheden samenwerken, niet het minst met de federale overheid, en daar moeten we nog een tandje bijsteken. We hebben dikwijls overleg met het federale niveau over gelijk welke materie. De Vlaamse overheid wijst ook op haar verantwoordelijkheid om de dienstverlening voor de lokale besturen zo eenvoudig mogelijk te maken. Die verantwoordelijkheid nemen we zeker ter harte.

Ik heb aan de leidend ambtenaar en aan de mensen van mijn kabinet gevraagd om het rapport van Audit Vlaanderen zeer grondig door te nemen. De meeste ambtenaren hebben dit wellicht al spontaan gedaan, en dus is die vraag wat overbodig geworden. Ik zal alle mensen die het rapport hebben doorgenomen, vragen of ze nog bijkomende aanbevelingen hebben, die we dan al dan niet kunnen integreren in onze werkzaamheden als Vlaamse overheid, ook in onze contacten met de federale overheid en andere overheden.

Er was een vraag over wat ik zou kunnen doen opdat de steden en gemeenten hierin kunnen worden begeleid zodat hun belastingen en retributies beter zouden worden geïnd. Dat is een beetje dubbel. Ik ben een absoluut voorstander van het afstappen van de keizer-kostmentaliteit en van een betuttelende Vlaamse overheid naar de lokale besturen. Ik geloof absoluut in de autonomie en de verantwoordelijkheidszin van de lokale besturen. Als ik op basis van deze audit zal ingrijpen en tegen alle 308 Vlaamse besturen ga zeggen hoe het moet, dan

staat dat toch wat haaks op de filosofie die deze Vlaamse Regering in het regeerakkoord heeft geschreven.

Het is dus goed dat er zoiets bestaat als Audit Vlaanderen, een onafhankelijk organisme dat dat heel voortreffelijk doet. Ik wil eigenlijk niet teruggaan naar de controlerende overheid. Het is beter om een ondersteunende overheid te zijn van de lokale besturen, maar we moeten wel hun autonomie vrijwaren en hen de vrijheid geven om bepaalde zaken in te vullen. Ik pleit dus niet voor betutteling, maar wel voor ondersteuning.

In het kader van hun organisatiebeheersing wil ik wijzen op twee initiatieven van mijn administratie en Audit Vlaanderen. Zo stelt Audit Vlaanderen sinds 16 februari 2016 een controleprogramma ter beschikking op zijn webstek. Dat controleprogramma bevat controledoelstellingen, risico's en mogelijke beheersmaatregelen. Elk gemeentebestuur kan dat controleprogramma hanteren, om zo te onderzoeken waar de organisatie staat op het vlak van belastingen en retributies, om daar dan vervolgens de gepaste beheersmaatregelen aan te koppelen. En 'gepast' is datgene wat het lokale bestuur in kwestie dan ook gepast zou vinden.

Daarnaast organiseren het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en Audit Vlaanderen dit voorjaar gezamenlijk een aantal zaken. In elk van de vijf Vlaamse provincies zal er een studie- en inspiratiedag worden georganiseerd, waarop de conclusies van de door Audit Vlaanderen uitgevoerde audits toegelicht en geduid zullen worden. Het is de bedoeling om niet enkel te rapporteren over de aanbevelingen van de audits, maar ook om goedepraktijkvoorbeelden, die misschien wel bestaan in lokaal bestuur A, maar niet zozeer in lokaal bestuur B, met elkaar te delen en van elkaar te kunnen leren. Het is goed om te beseffen dat men niet altijd het warm water opnieuw hoeft uit te vinden en dat men zeer veel van elkaar kan leren. Die provinciale ontmoetingsdagen vinden plaats vanaf de tweede helft van de maand maart tot eind april.

Mijnheer Doomst, ik heb geen zicht op het totale bedrag aan inkomsten dat de Vlaamse gemeenten zouden zijn misgelopen. Dit is maar een soort steekproef geweest bij twintig lokale besturen. Ik heb er dus totaal geen zicht op. Dat is ook niet de hoofddoelstelling van Audit Vlaanderen geweest bij deze audit. Ik kan dus enkel antwoorden dat ik geen totaalzicht heb op het aantal belastingen, retributies en inkomsten die zijn misgelopen door een werking door de lokale besturen, die misschien niet altijd even opportuun en efficiënt is.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, het was een beetje wachten op een concreet antwoord op de vragen. U hebt eerst wat uitleg gegeven over Audit Vlaanderen, waarvoor dank. De vraag was ook welke conclusies u eruit trekt, maar daar heb ik niet veel over gehoord, behalve op het einde. Er zullen provinciale dagen georganiseerd worden door ABB en er zal niet enkel gekeken worden naar rapportage, maar ook naar goedepraktijkvoorbeelden. Welke dat zijn, dat weten we nog niet, maar dat was toch al een concreet antwoord.

De eerste aanbeveling was om de knelpunten omtrent de correctheid en uitwisseling van gegevens aan te kaarten bij de federale overheid. Meestal zegt u in zulke gevallen: vraag het aan de overkant, u hebt daar ook vertegenwoordigers. Maar u hebt gezegd dat u uw verantwoordelijkheid zult opnemen. Ik zal met plezier de verslagen van het Overlegcomité volgen, want ik veronderstel dat u het dan op de vergadering van dat Overlegcomité zult agenderen.

Minister, telkens als we het over de lokale besturen hebben en er wordt gevraagd wat de Vlaamse overheid gaat doen, zegt u altijd dat u wilt afstappen van de keizerkostermentaliteit. Ik heb het woord 'begeleiden' gebruikt, en dat is niet 'ingrijpen'.

Begeleiden gaat veeleer in de richting van ondersteunen, wat u wel wilt doen. Dat is zeker niet ingrijpen. U moet dus niet telkens naar de autonomie van de gemeenten verwijzen, want dan beginnen we op den duur te denken dat u uw handen ervan af trekt. Maar zo ver wil ik niet gaan.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Ik kan mij aansluiten bij uw oproep tot de lokale besturen, waarbij u aan degenen die niet aan de audit hebben deelgenomen, vraagt om toch maar eens naar dat rapport te kijken. Ik kan bevestigen dat daar zeer interessante aanbevelingen in staan.

Het is ook goed en geruststellend dat u bevestigt dat u de federale overheid op haar verantwoordelijkheid zult wijzen in verband met de informatiedoorstroming – of dat u dat al doet, dat heb ik niet goed begrepen uit uw antwoord.

Tot slot wou ik nog de suggestie doen om eens samen te zitten met de koepelorganisaties, om die aanbevelingen samen op een gecoördineerde manier te bekijken, maar u hebt dat zelf al aangegeven, zodus: I rest my case.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Het is in elk geval goed dat we een audit hebben. En nu moeten we een 'doe-dit' hebben. We moeten met andere woorden kijken hoe we ermee omgaan en moeten een duw geven aan een aantal zaken. Ik vind ook, minister, dat we daar niet directief in moeten zijn. Ik zou u daarom op uw suggestieve zijde willen aanspreken. Er zou bijvoorbeeld naar aanleiding van begrotingsonderrichtingen 2017 een samenvatting van de pijnpunten kunnen komen, van wat uit het rapport gebleken is als zijnde lokaal de moeite waard. U zou dat pijnpuntenprogramma dan richting het lokale niveau kunnen sturen.

Mij ook niet gelaten dat we naar de overkant kijken, maar ik vind dat we vooral ook op Vlaams niveau een aantal faciliterende initiatieven op het vlak van beter innen moeten kunnen vinden. Dat moet zeker in een aantal acties kunnen worden gegoten. Maar daar zullen we in de commissie nog tijdig op terugkomen. Wij zullen ook eens wat grasduinen en de komende maanden eventueel wat insteken geven inzake die facilitering.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, ik wil toegeven dat ik in bepaalde zaken de federale paraplu opentrek, maar in dezen heb ik dat totaal niet gedaan. Ik begrijp uw reactie dan ook niet. Ik heb mij niet verscholen achter federale zaken die niet goed lopen. Ik heb gewoon gezegd dat we over een aantal zaken overleg moeten hebben, en dat we dat ook doen.

Ik kan u nog meer zeggen, mevrouw Pira: in bepaalde zaken zijn wij echt wel een voorloper. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het Centraal Register Adresbestand. Daarmee zijn wij als Vlaamse Regering en als Vlaamse overheid absoluut een voortrekker, en wij willen onze knowhow delen met andere overheden. Het zou goed zijn, mocht de federale overheid ook zo'n instrument hebben. Het zou goed zijn, mocht de Waalse of de Brusselse overheid ook zo'n instrument hebben.

Zijn wij een voortrekker? Ja, absoluut. Heb ik mijn federale paraplu opengetrokken? Neen, absoluut niet. Maar natuurlijk moet je voor bepaalde zaken wel in overleg gaan. Het gaat ook over gegevensuitwisseling en dergelijke meer. Dat zijn gegevens die wij als Vlaamse overheid niet alleen kunnen genereren. Wij zijn jammer genoeg nog altijd afhankelijk van informatie-uitwisseling door andere overheden. Maar ik heb hier nooit mijn paraplu opengetrokken. Meer nog, ik durf in deze

commissie te zeggen dat wij absoluut een voortrekkersrol vervullen en dat wij onze goede praktijken en voorbeelden die wij binnen de Vlaamse overheid al ontwikkeld hebben, willen delen met de andere overheden, zodat zij daar niet te veel werk meer moeten aan spenderen en gewoon ons model zouden kunnen kopiëren.

U zei ook dat u mij niets hebt horen zeggen over de conclusies die ik uit die audit trek, maar ik denk dat ongeveer de eerste vijf minuten van mijn antwoord over de belangrijkste conclusies gingen. Ik heb gezegd dat ik het een zeer goed instrument vind, dat blijkt dat Audit Vlaanderen als autonome organisatie, zonder te worden aangestuurd door mezelf of mijn administratie, zeer goed werkt, en dat de aanbevelingen absoluut belangrijk zijn. De aanbevelingen staan ook opgesomd op een webstek waar ook andere lokale besturen ze kunnen raadplegen en kijken hoe ze zich kunnen verbeteren.

Ik kan nog meegeven, collega's, dat er voor de provinciale vormingsdagen, die over twee weken van start gaan, al meer dan vijfhonderd inschrijvingen zijn van mensen die lokaal verantwoordelijkheid dragen. Dan mag je toch van een succes spreken. Ik denk dat al die vijfhonderd mensen ook bereid zijn om van elkaar te leren. Lokaal bestuur A doet dit, lokaal bestuur B doet dat. Die informatie kunnen ze dan uitwisselen, om van elkaar te kunnen leren.

Mijnheer Doomst, de samenvatting van alle conclusies staat natuurlijk ook in het rapport. U kunt dat ook nalezen op de webstek. De heer Decoster heeft mij verzekerd dat tijdens die provinciale ontmoetingsdagen niet alleen de goede praktijken aan bod zullen komen en persoonlijke contacten gelegd kunnen worden en dergelijke meer, maar dat die conclusies zeker ook aan bod zullen komen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik heb niet willen zeggen dat u uw federale paraplu opentrekt. U weet dat ik geregeld vragen stel, en als het dan ging over de impact van besparings- en belastingsmaatregelen en de taxshift op de lokale besturen, zei u, telkens als de federale overheid in zicht kwam: vraag het aan de overkant. Net daarom was ik verheugd dat u nu spontaan zei dat u uw verantwoordelijkheid zou nemen en contact zou opnemen.

Ik heb begrepen, mevrouw Sminate, dat de minister contact zal opnemen en dat er dus nog geen contact geweest is.

Minister Liesbeth Homans: Toch wel, er is een samenwerkingsakkoord.

Ingrid Pira (Groen): Dat is goed. Ik wou alleen nog even dat misverstand uit de weg helpen. Ik ben blij dat u contact zult opnemen met de federale overheid.

Ik heb ook nog verwezen naar wat voor mij zeer concreet was, namelijk de ronde van het ABB. Vijfhonderd inschrijvingen, dat is fijn. Wij wachten op de resultaten ervan.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Ik wil nog meegeven dat het een belangrijk en blijvend aandachtspunt is. Als we nu naar de lokale besturen gaan, zullen we daar veel uit leren. En we zullen ook te gepasten tijde proberen terug te komen op de insteken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het behoud van rechten van overheidspersoneel bij de afslanking van de provincies

– 1317 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het toekomstig statuut en de rechten van het overheids-personeel bij de provincies

– 1342 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, in het kader van de besprekingen in het onderhandelingscomité C met betrekking tot het dossier 'Voorontwerp van decreet houdende de vrijwillige samenvoeging van gemeenten' heeft de Vereniging Vlaamse Provincies (VVP) een protocol van niet-akkoord getekend. Volgens eigen zeggen brengt de VVP dit dossier in verband met het ontwerp van decreet inzake de afslanking van de provincies. In beide dossiers, zowel dat van de fusie als dat van de afslanking, heeft men het onder meer over het personeel. De VVP stelt vast dat in het dossier over de fusie bij de overdracht van de personeelsleden de garantie van het behoud van het volledige statuut verzekerd wordt. Bij het afslankingsdecreet is er echter onduidelijkheid inzake het behoud van de rechten van de personeelsleden die overgeheveld zullen worden naar gemeenten of Vlaamse overheid. Als voorbeelden worden hier de hoogte van de maaltijdcheques en de tweede pensioenpijl voor contractuelen gegeven. Het gaat mij uiteraard niet over de concrete maatregel, maar over de verschillende behandeling van de twee groepen personeelsleden.

Volgens het protocol van niet-akkoord is er onduidelijkheid over het behoud van verworven rechten in het Afslankingsdecreet. In het Fusiedecreet is dat niet het geval. Deelt u die lezing? Hoe verklaart u de verschillen ter zake in de twee ontwerpen van decreet?

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik zal aanvullend meteen mijn vragen stellen. Klopt het dat er in het dossier betreffende de afslanking van de provincies geen duidelijkheid is over het statuut en de rechten van het overheids-personeel bij de provincies? Daar is veel ongerustheid over ter plaatse. En wat is de achterliggende reden dat dat in het voorontwerp van decreet rond de fusie wel het geval is?

Wat is uw standpunt omtrent het protocol van niet-akkoord vanwege de VVP?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, bij voorbaat mijn excuses, want dit wordt een uitgebreid en zeer technisch antwoord. Ik kan meteen al zeggen dat er helemaal geen protocol van niet-akkoord is, maar laat ik bij het begin beginnen.

Er komen in uw beider vragen twee zaken aan bod. U brengt aan dat de VVP heeft gezegd dat er onduidelijkheid zou zijn over het statuut en de rechten van het personeel bij de provincies en dat er verschillen zouden zijn in de manier waarop we met de rechten omgaan in het decreet op de afslanking van de provincies enerzijds en het Fusiedecreet anderzijds.

Ik begin met de vermeende onduidelijkheid – en ik gebruik hier zeer bewust het woord ‘vermeend’. Er is absoluut geen enkele onduidelijkheid over het behoud van verworven rechten, in het Afslankingsdecreet noch in het Fusiedecreet. In beide ontwerpen van decreet heeft de Vlaamse Regering uitgebreide garanties ingeschreven ten aanzien van de betrokken personeelsleden, wat absoluut normaal is en ook billijk en wenselijk.

Ik ga even in op een aantal artikels van beide ontwerpen van decreet. In het Afslankingsdecreet gaat het over artikel 5, waarbij voor de betrokken personeelsleden garanties zijn ingebouwd wanneer ze naar het lokale niveau zouden overgaan of naar het Vlaamse niveau zouden worden overgedragen. Het gaat dan ten eerste om het behoud van de hoedanigheid: is men statutair of contractueel? Ten tweede gaat het over het behoud van de graad of het verkrijgen van een gelijkwaardige graad. Ten derde: het behoud van de administratieve en geldelijke anciënniteit. Ten vierde: het behoud van het salaris op de datum van de overdracht of het verkrijgen van een gelijkwaardige salarisschaal als men wordt overgedragen. Ten vijfde gaat het over het behoud van de functionele loopbaan, en ten slotte over het behoud van de toelagen en vergoedingen waarop het personeelslid op de datum van de overdracht op reglementaire basis recht heeft, als de voorwaarden van toekenning blijven bestaan en als aan die voorwaarden blijft voldaan.

In het Fusiedecreet gaat het over de artikelen 28 en 29, waarin garanties zijn ingebouwd voor het personeel wanneer twee of meer gemeenten fusioneren: de personeelsleden behouden na overdracht aan de nieuwe gemeente de aard van het dienstverband, hun graad, hun administratieve en geldelijke anciënniteit, hun prestatieregeling en hun salarisschaal. De personeelsleden blijven, conform artikel 29, na de overdracht naar de nieuwe fusiegemeente onderworpen aan de rechtspositieregeling die op hen van toepassing was in de oorspronkelijke gemeente, tot aan de inwerkingtreding van de rechtspositieregeling van de nieuwe fusiegemeente.

De twee decreten garanderen dus eigenlijk net hetzelfde voor de twee soorten van personeelsleden, of het nu gaat over personeelsleden van de provincie die overgaan naar een lokaal bestuur of naar de Vlaamse overheid, of over personeelsleden die overgaan in een andere samenstelling van gemeente in het kader van het Fusiedecreet.

Het is ook belangrijk om aan te stippen dat er in het decreet betreffende de afslanking van de provincies enkele specifieke elementen zijn opgenomen met het oog op de overheveling van personeelsleden naar het Vlaamse niveau, en dit omdat het personeelsstatuut op Vlaams niveau nu eenmaal verschilt van het statuut van de provincies. Dat is de realiteit, maar we hebben er in ons decreet echt wel rekening mee gehouden. Zo wordt de garantie gegeven op het behoud van de functionele loopbaan, wat de provincies nu in de rechtspositieregeling van het personeel hebben ingeschreven, maar dat vandaag eigenlijk niet bestaat op Vlaams niveau.

In de onderhandelingen met de vakorganisaties hebben we afgesproken dat de contractuelen recht hebben op een tweede pensioenpijler, ook iets wat bij de contractuelen op Vlaams niveau niet bestaat en wel bij de provincies. We hebben dat dus wel degelijk afgesproken met de syndicale organisaties, als het gaat over personeelsleden die vanuit de provincies zouden worden overgeheveld naar het Vlaamse niveau.

Voor alle duidelijkheid: de functionele loopbaan en de tweede pensioenpijler zijn twee zaken die we niet hoeven op te nemen in het Fusiedecreet, omdat het daar gaat over de overheveling van ambtenaren van het ene naar het andere lokale bestuur, namelijk minstens twee gemeenten die worden samengevoegd tot één gemeente. De problematiek speelt in dezen dus niet tussen de lokale besturen.

Wat betreft de vermeende verschillen tussen beide decreten, is het belangrijk om hier even de puntjes op de i te zetten. De VVP laat in mijn ogen onterecht uitschijnen dat er een verschil zou zijn tussen beide decreten. Dat is absoluut niet het geval. Zij zeggen dat het personeel bij fusies meer garanties zou krijgen dan het personeel bij de afslanking van de provincies, quod non. Beide voorontwerpen van decreet garanderen hetzelfde, namelijk de hoedanigheid, de graad, de administratieve en geldelijke anciënniteit, en de salarisschaal.

Ik heb het daarnet al even gehad over de tweede pensioenpijler en de sociale voordelen zoals de maaltijdcheques. Op dat vlak zijn de garanties niet minder, maar ook niet meer uitgebreid in het Fusiedecreet dan in het Afslankingsdecreet. Het principe dat in het Fusiedecreet in artikel 29 staat ingeschreven, is dat de personeelsleden na de overdracht aan de nieuwe gemeente in eerste instantie onderworpen blijven aan de rechtspositieregeling die op hen van toepassing was in de oorspronkelijke gemeente, tot aan de inwerkingtreding van de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente, die binnen het jaar vastgesteld moet worden. Dat wordt bepaald in artikel 31, tweede lid, van het Fusiedecreet. Dat laat de gemeente toe om, maximaal binnen een jaar, één nieuwe rechtspositieregeling uit te werken die van toepassing is op alle personeelsleden. U begrijpt dat het raar zou zijn dat bij een fusie van twee gemeenten de personeelsleden aan verschillende rechtspositieregelingen onderworpen zouden zijn. Dat gaan we niet doen. Daarom hebben we een overgangsperiode van maximaal een jaar ingebouwd.

De nieuwe rechtspositieregeling van de gefuseerde gemeente zal het voorwerp uitmaken van sociale onderhandeling. Dat is absoluut belangrijk, en we zullen dat ook honoreren. De nieuwe rechtspositieregeling zal de gemeente ook toelaten om tot een harmonisatie van de regelingen te komen. Eventueel, wanneer de gemeente dat zelf beslist, kan men daar als overgangsmaatregel bepaalde regelingen, zoals het bedrag van de maaltijdcheques of de tweede pensioenpijler, ten persoonlijke titel garanderen.

Ik denk dat het verstandig is een fusiegemeente toe te laten om met één rechtspositieregeling te werken, waardoor er geen twee of meer soorten pensioenpijlers zijn, of twee of meer verschillende soorten maaltijdcheques of andere sociale voordelen. De stelling van de VVP dat in het Fusiedecreet het bedrag van de maaltijdcheques of de tweede pensioenpijler oneindig decretaal gegarandeerd zou zijn, terwijl dat niet het geval is in het Afslankingsdecreet, klopt absoluut niet. Ik heb u daarnet gezegd dat het over een overgangsperiode van een jaar gaat. Dat het oneindig gegarandeerd zou zijn, klopt dus niet. Er is in mijn ogen dus geen verschil.

Dan kom ik tot slot bij de vraag over het protocol van niet-akkoord. We hebben nog altijd een federale regelgeving, collega's, en volgens die federale regelgeving maakt noch de VVP, noch de VVSG officieel deel uit van het Comité C1. Enkel de Vlaamse Regering en de vakorganisaties maken daar deel van uit. Het is dus nogal moeilijk om een protocol van niet-akkoord te hebben, als ze geen deel uitmaken van het officiële overleg. De VVP en de VVSG tekenen geen protocollen in dezen. Wel is er een eindverslag van de zogenaamde voorvergadering. Wij vinden het namelijk goed om de VVP en de VVSG te betrekken bij voorgaderingen. Daar is dan een eindverslag van gemaakt, maar dat is niet de eindconclusie van Comité C1 geweest. Over een protocol van niet-akkoord heeft de VVP dus eigenlijk niets te zeggen, want ze maken officieel geen deel uit van Comité C1. Wij vinden het wel belangrijk om hen op voorhand te betrekken, en dat hebben we ook gedaan.

In dat eindverslag hebben ze inderdaad de opmerking meegegeven die u beiden hier hebt aangehaald. Maar dat is iets anders dan een protocol van niet-akkoord. Het is misschien iets puur technisch, maar het is wel belangrijk.

Ik begrijp de reactie van de VVP niet zo goed. Ik denk dat ik u heb kunnen overtuigen van het feit dat er eigenlijk weinig – om niet te zeggen geen – verschillen zijn tussen de beide regelingen. Ik hoop dan ook dat ik voor beide decreten op zowel de VVP als de VVSG kan rekenen om dat zeer vlot te laten verlopen, dat alles in het belang van de betrokken personeelsleden.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, of de VVP er nu officieel deel van uitmaakt of niet, men is het er niet mee eens, en dat heeft men willen laten weten. U bent bijzonder duidelijk in uw antwoord. U zegt dat er geen onduidelijkheid is en dat de twee decreten hetzelfde garanderen en er dus geen verschillen zijn. U ontkent dus gewoon wat de VVP zegt. U zegt zelfs dat de VVP onterecht laat uitschijnen dat er een verschil is. U haalt daarbij twee voorbeelden aan, de maaltijdcheques en de tweede pensioenpijler, waaruit blijkt dat er geen verschillen zijn.

U zei zelf al dat het een zeer technisch antwoord was. Ik kan dat niet meteen allemaal beoordelen, maar feit is dat u het niet eens bent met de VVP. Dat zal nog wel een vervolg krijgen. Ik zal uw antwoord rustig nalezen en eens horen waar de verschillen zitten. U hebt blijkbaar niet dezelfde lezing. Als u zelf niet weet waar de verschillen vandaan komen, zullen wij het moeten onderzoeken. Dat zullen we dan ook doen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, bij de fusie is het logisch dat als je een nieuwe gemeente creëert, je binnen het jaar een nieuwe rechtspositieregeling kunt creëren. Dat begrijp ik. Ik ben vooral tevreden dat u stelt dat de functionele loopbaan en de tweede pijler – de voordelen van het provinciale statuut – voor die mensen behouden kunnen blijven. Het is een goede zaak dat u dat hier duidelijk hebt gesteld.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, u spreekt over vermeende onduidelijkheid en vermeende verschillen, maar ik denk dat er in dezen, wat betreft de verworvenheden van werknemers, absolute duidelijkheid moet zijn en dat er voor hen absolute zekerheid moet zijn. Een gelijke behandeling lijkt mij daar het minimum minimum, of het nu gaat over het Fusiedecreet of het Afslankingsdecreet. Maar er is die vraag, ook van de syndicale organisaties, om die zaken allemaal decretaal te verankeren.

Als ik het goed begrijp, onder andere uit de reacties die ik heb ontvangen, is dat echter niet het geval en wordt het beperkt tot, in het geval van het Afslankingsdecreet, de memorie van toelichting. Daarom pleit sp.a ervoor dat decretaal te verankeren zodat die verworven rechten zeker behouden blijven en dat dat altijd streng wordt bewaakt.

U zegt dat er een overgangsperiode is van één jaar. Die garanties gelden dan ook voor die overgangsperiode van dat jaar. Maar wat gebeurt er nadien? Voor nadien is er in geen enkele garantie voorzien.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Er is duidelijk gezegd dat noch de fusie, noch de afslanking aan het gewicht van het statuut raakt. Blijkbaar blijft er op het terrein onrust en misschien onwetendheid.

Minister, wordt dat nog 'uitgeprotocold' met de VVSG en de VVP?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Bij overdracht van personeel is er altijd onrust. We hebben dat ook gezien in het kader van de zesde staatshervorming. De debatten daarover zijn op een bepaald moment stilgevallen. Er is geen algemene consensus bereikt. Als je alles in de weegschaal legt, blijkt het niet evident te zijn om alles te vergelijken. De verschillende statuten hebben soms een voordeel in de ene richting en dan weer een minpunt in de andere richting. Het gaat dan vaak over premies, maaltijdcheques enzovoort.

Het is belangrijk om de zaken zo duidelijk mogelijk, met alle partijen, uit te praten. Ik heb dat pas op heel kleine schaal gedaan rond een buitenschoolse gemeentelijke kinderopvang die werd overgedragen naar een private organisatie. Dat heeft heel lang geduurd. We hebben al die zaken bijna tot op individueel niveau uitgeklaard, tot alle mensen duidelijkheid hadden en een antwoord hadden op hun vragen.

Het is onvermijdelijk dat dit altijd gepaard gaat met onrust en onzekerheid.

Minister, ik wil u vragen om er tijd voor te maken en administratie ter beschikking te stellen om dat heel gedetailleerd en gewetensvol met de betrokkenen op te nemen. Want als je het in grote lijnen doet, herkennen mensen zich daar niet in. Het gaat over hun job. Het mag niet onzeker blijven.

Het is voor de provincies ook niet evident om al die mensen te zien vertrekken. We moeten vermijden dat de sociaalrechtelijke bescherming die we willen bieden, op een of andere manier de inzet kan zijn van een politieke strijd. Dat zou niet goed zijn.

Ik pleit er enorm voor te investeren om dit punt goed uit te klaren en te voorkomen dat dit punt een politiek hangijzer wordt in het debat rond de afslanking van de provincies. Ik hoop dat beide niet met elkaar vermengd geraken. Dat zou namelijk niet zo'n goede zaak zijn.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, u zegt dat er absolute duidelijkheid en zekerheid moet worden gegeven. Ik ben het daarmee eens. In mijn antwoord heb ik aangegeven dat ik dat zeer belangrijk vond. Ik heb dat ook uitgebreid gedeuid.

U vraagt verder wat er gebeurt na de overgangsperiode van één jaar. Mijnheer De Loor, een lokaal bestuur, een gemeente kan haar rechtspositieregeling (RPR) altijd aanpassen. Het zou niet billijk zijn om in een situatie terecht te komen dat we personeelsleden die onderwerp of voorwerp – hoe je het ook noemt – zijn van een fusie meer garanties en zekerheden geven dan gelijk welk ander gemeentepersoneel. Dat lijkt mij toch niet de bedoeling.

Een gemeente kan op eender welk ogenblik haar RPR aanpassen. Die overgangsmaatregel van één jaar lijkt mij dus goed.

We moeten zeker vermijden twee categorieën overheidspersoneel te creëren. Moeten we dezelfde garanties bieden? Ja, absoluut. Speelt hierin de lokale autonomie? Ja, absoluut. Maar we mogen zeker geen twee soorten categorieën van gemeentepersoneel creëren.

Mijnheer Doomst, ook al moesten we het niet, omdat ze niet officieel deel uitmaken van Comité C1, toch hebben we vooraf overleg gepleegd, zowel met de VVSG als met de VVP. Het zit nu bij de Raad van State en dan wordt het definitief goedgekeurd in de schoot van de Vlaamse Regering.

Misschien kan ik u of uw fractie – gezien de vraag van de heer Kennes – geruuststellen met het volgende: we hebben in de beide decreten de garantie ingeschreven

dat, zowel bij een fusie als bij de overdracht van personeelsleden van de provincie naar een lokaal bestuur of naar de Vlaamse overheid, er onderhandelingen zullen moeten blijven plaatsvinden met de vakorganisaties.

We vinden het uiteraard heel belangrijk om die vakorganisaties te blijven betrekken. Dat is goed voor het geheel, maar zeker ook voor het personeel, of het nu personeel is dat van de provincie wordt overgeheveld of personeel dat van gemeente A naar gemeente B wordt overgeheveld in het kader van een fusie. De Vlaamse Regering zal erop toezien dat dit op een zeer goede en ordentelijke manier gebeurt, met garanties voor het personeel.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u bent opnieuw duidelijk. U zegt dat er geen onderscheid mag zijn, dat er geen twee verschillende soorten personeelsleden mogen zijn, dat er duidelijkheid en zekerheid moet zijn. Ik overdrijf toch niet? U hebt dat allemaal gezegd. *(Minister Liesbeth Homans knikt bevestigend)*

Aangezien er duidelijk een verschillende lezing is van hetzelfde decreet, lijkt het overleg mij zeer noodzakelijk. U weet wellicht dat er binnen de provincies veel ongelukkige mensen rondlopen. Het is van het uiterste belang om zeer, zeer duidelijk te zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de opcentiemen voor de gemeenten in 2016 – 1264 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, u weet wellicht dat mijn initiële vraag om uitleg begin februari gericht was aan minister Turtelboom. De voorzitters hebben in al hun wijsheid beslist om de vraag om uitleg te verwijzen naar deze commissie. Ik heb ze dus opnieuw moeten indienen, omdat u bevoegd bent voor onder meer lokale besturen en belangenbehartiger bent van de Vlaamse gemeenten.

Minister, u hebt het zelf al wat aangekondigd. U mag uw federale paraplu opentrekken, dat is geen probleem voor mij. Maar ik neem aan dat u naast het opentrekken van die federale paraplu ook even antwoordt vanuit die Vlaamse bevoegdheden?

Eind december 2015 maakte de FOD Financiën aan de gemeenten en de gewesten een schrijven over waarin wordt ingegaan op de potentiële impact van de taxshift op de personenbelastingontvangsten van de gemeenten, met gevolgen voor de gemeenten en de gewesten.

De bedragen van de ontvangsten uit de personenbelasting voor het aanslagjaar 2016 werden weergegeven, samen met een zeer beknopte algemene uitleg over het waarom van de laattijdige inkohiering van de ontvangsten uit de personenbelasting voor het jaar 2015. Aangezien het gaat over de aanvullende personenbelasting, heeft het, zoals gezegd, gevolgen voor de ontvangsten van zowel de gewesten als de gemeenten.

Dat schrijven van de FOD Financiën zou tot discussie geleid hebben op het Overlegcomité van januari. Er zou immers nog onduidelijkheid zijn over de impact van

de taxshift – het cumulatief effect van de taxshift voor onder meer de gemeenten en de minderinkomsten van ettelijke honderden miljoenen die daaruit de volgende jaren zullen voortvloeien – en welke impact de vertraagde inkohiering in 2015 op de ontvangsten voor 2016 zou hebben.

Er werd op dat Overlegcomité gevraagd de gewesten de nodige informatie te bezorgen over de inkohieringsmodaliteiten, over de verschillen tussen de ramingen en de ontvangsten van 2014, 2015 en 2016. Minister, daar zit een probleem dat ook een impact heeft op de Vlaamse gemeenten. De discussies daarover lopen al enige tijd. Vlaanderen, in dit geval u, wordt geacht de belangen van zijn gemeenten te behartigen in het Overlegcomité.

Minister, hebt u van uw federale collega reeds gedetailleerde informatie ontvangen over de verschillen tussen de ramingen en de ontvangsten voor 2014, 2015 en 2016? Zo ja, is er sprake van een effect van de vertraagde inkohiering in het begrotingsjaar 2015 op het door te storten deel van de personenbelasting in 2016 voor de gemeenten?

Mijn tweede punt betreft een discussie die hier al een paar keer ter sprake is gekomen en waarover er al vele beloftes zijn gemaakt. Ik weet dat u geen vat hebt op de volatiliteit van de economische parameters. Die volatiliteit, de inkohiering en het tijdstip van doorstorten van de ontvangsten zorgt bij de gemeenten voor heel wat onzekerheid. Bent u bereid om er opnieuw bij de federale minister op aan te dringen werk te maken van een structureel voorschottensysteem voor de gemeenten, zoals dat al verschillende keren is beloofd door u, uw federale collega's en de FOD Financiën zelf? Wanneer zien we een realisatie van die beloftes?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Bertels, ik weet dat u een zeer actief parlements lid bent, ik denk vooral in de commissie Financiën en Begroting. De vaste leden van deze commissie weten zeer goed dat deze vraag ongeveer om de drie weken aan bod komt. Nog net geen drie weken geleden was mevrouw Pira de vraagsteller en twee weken daarvoor de heer Ceyssens. U zult misschien teleurgesteld zijn, mijnheer Bertels, maar ik blijf hetzelfde antwoord geven.

Ondertussen is deze vraag al ongeveer twintig keer gesteld, niet alleen in deze commissie, maar ook aan minister Turtelboom. Zowel ikzelf als minister Turtelboom hebben wel degelijk verschillende keren contact opgenomen met de federale collega's. Het is ook al ter sprake gekomen op het Overlegcomité.

Mijnheer Bertels, sorry, maar het is echt een brug te ver dat u mij hier vraagt wat de federale minister van Financiën heeft gezegd op dat Overlegcomité. Ik ga in het Vlaams Parlement geen uitspraken herhalen van de federale minister.

Mijnheer Bertels, neem het alstublieft niet persoonlijk, maar er moet mij iets van het hart. Hebt u gelijk dat u waakt over de gezonde financiën van de lokale besturen? Ja. Heb ik dat in het verleden altijd al bevestigd? Ja. Hebben zowel minister Turtelboom als ik de verantwoordelijkheid genomen om ook de federale collega's daarop attent te maken? Ja.

Ik vind het zeer vreemd dat uw fractie er blijkbaar een soort sport van maakt om steeds weer die vragen hier in dit Vlaams Parlement te stellen. Ik refereer aan de actuele vraag van uw collega Van Malderen in de plenaire vergadering. De voorzitter van dit Vlaams Parlement, een partijgenoot van mij, heeft die actuele vraag ontvankelijk verklaard en ik heb die dus met heel veel plezier beantwoord. Het ging over het ontbreken van een federaal armoedeplan. Ik heb gesuggereerd dat het de dag nadien plenaire vergadering in de Kamer was en dat hij die vraag daar zou kunnen stellen. Dat is echter niet gebeurd.

Mijnheer Bertels, ik stel verder vast dat uw collega's in het federale parlement doen alsof deze problematiek niet bestaat. Die vragen zijn inderdaad terecht, omdat het gaat over de impact op de financiële situatie van onze Vlaamse – niet alleen de Vlaamse, maar we zitten hier in het Vlaams Parlement – lokale besturen. Ik raad u dus aan om uw collega's in de Kamer te vragen die vraag aan de juiste minister te stellen. Want ik kan ze hier twintig keer op dezelfde manier beantwoorden.

Ik deel oprecht uw bezorgdheid dat er duidelijkheid moet komen. Ik heb in het verleden ook al gezegd dat er in augustus 2015 door de federale minister van Financiën aan alle – niet alleen de Vlaamse – lokale besturen een brief is gestuurd met de mededeling dat er een structurele oplossing zal zijn voor het jaar 2016.

Mijnheer Bertels, ik raad u aan uw verdere vragen over wat minister Van Overtveldt op het Overlegcomité heeft gezegd, door een collega te laten stellen in het parlement waar de vraag thuishoort.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, over één ding zijn we het eens: u deelt de terechte bekommernis over de gezonde financiën van onze gemeenten. Over het andere ben ik het fundamenteel met u oneens.

Ik heb niet gevraagd wat de federale minister van Financiën op het Overlegcomité heeft gezegd. Nee, minister, op het Overlegcomité is beslist dat er gegevens zouden worden overgemaakt aan de deelstaatregeringen. Ik vraag u, minister, of u de informatie van uw federale collega reeds hebt ontvangen. *(Minister Liesbeth Homans knikt bevestigend)*

Dat is mijn vraag, niet dat u ontboezemingen doet over wat er is gezegd op het Overlegcomité. Ik vraag of u die informatie hebt ontvangen. Dat hebt u blijkbaar, want er heeft ondertussen een nieuw Overlegcomité plaatsgevonden waar die informatie is overgemaakt. Dát was mijn vraag. U mag proberen de vraag om te draaien en de federale paraplu open te trekken, maar ik vroeg u gewoon of u de informatie had ontvangen. U hebt die informatie ontvangen en u weet ook dat er een effect is op het inkohieringsritme.

Mijn tweede vraag was puur gericht aan de Vlaamse Regering. We zullen die vraag ook stellen aan de Federale Regering, u hoeft zich geen zorgen te maken.

Die vragen zijn herhaaldelijk gesteld, in deze commissie en in de commissie Financiën en Algemeen Beleid, waar ik de vraag om uitleg oorspronkelijk had gesteld.

Maar deze Vlaamse Regering, minister, heeft, onder andere op een vraag die deze zomer werd gesteld, geantwoord dat er in juni pistes werden besproken met de federale administratie Financiën. Deze Vlaamse Regering, toen bij monde van minister Turbelboom, heeft gezegd dat ik op de hoogte zou worden gehouden van de pistes die er worden onderzocht en de effecten daarvan. De belofte was dat het parlement zou worden geïnformeerd.

We zijn acht maanden later en we moeten die vragen wel stellen, omdat we anders niet worden geïnformeerd. Niet ik heb die belofte gemaakt aan het parlement, maar de Vlaamse Regering.

Minister, daarom vraag ik u hoe ver het staat. Als we niet meer mogen vragen of jullie je beloftes houden, dan moeten we het parlement gewoon buiten spel zetten. Dat is misschien uw wens, maar niet de onze. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Ú hebt het op de spits gedreven, minister Homans. Daar kan ik niets aan doen. Ik heb u gewoon gevraagd of u wilt doen wat de Vlaamse ministers in dit Vlaams

Parlement hebben gezegd. Meer vraag ik niet. Ik vraag niet naar de uitspraken van de federale minister in het Overlegcomité. Ik vraag u gewoon te doen wat u, wat de Vlaamse Regering, heeft gezegd.

Wat is de stand van zaken inzake de structurele voorschotsystemen, zoals we het hebben gevraagd in het Overlegcomité? Waar zijn die pistes? Zijn ze besproken of niet? U suggereert nu eigenlijk dat er verder niets mee is gebeurd. Die interpretatie maak ik op basis van uw antwoord.

Minister, hebt u die cijfers gekregen? Ja. In welke mate werden die pistes bediscussieerd? Waar staan we met die pistes? Veel simpeler kan ik het niet vragen. Het is een puur Vlaamse bevoegdheid.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik was niet van plan om het woord te nemen bij deze vraag om uitleg. Uw gepikeerde reactie verplicht mij daar echter toe. Die gepikeerde reactie is trouwens totaal misplaatst. Is dat misschien om de standstill te camoufleren?

Het is ook niet de eerste keer dat er een pingpongspel wordt gespeeld tussen u en minister Turtelboom. Ik herinner mij levendig het debat over 'mat & out' waarbij we eenzelfde pingpongspel moesten ondergaan.

Minister, het feit dat die vraag al twintig keer werd gesteld in dit parlement, is een teken dat deze Vlaamse parlementsleden, in het bijzonder sp.a, bekommerd zijn om de financiële toestand van de lokale besturen. We zijn daarom bekommerd. We hopen dat u die bekommernis deelt en dat u, als u die deelt, ook actie onderneemt.

De heer Bertels is zijn betoog gestart met te stellen dat u belangenbehartiger bent van de lokale besturen. Wel, dat zou u moeten zijn, minister, maar u doet net het tegenovergestelde.

Samen met de heer Bertels kijk ik uit naar de inhoudelijke antwoorden op de vragen die werden gesteld.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Ik deel het vertrouwen dat de minister heeft in het federale niveau. Het antwoord zal van daar moeten komen.

Ik hoop alleen dat we eind dit jaar niet opnieuw het 'kerstboomballen vergallen' krijgen van een begroting die is opgesteld en waaraan we in laatste instantie correcties moeten aanbrengen. Ik wil erop aandringen dat u ervoor zorgt dat we dat op het einde van dit jaar niet voor de zoveelste keer moeten meemaken. Ik vind dat we dat vanuit Vlaanderen naar voren mogen schuiven.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik begin graag met het positieve betoog van de heer Doomst. Ja, natuurlijk delen wij die bezorgdheid. U bent hier altijd aanwezig. We hebben dit debat al verschillende keren gevoerd in de commissie en in de plenaire vergadering.

Zijn stabiele lokale financiën noodzakelijk? Ja. Ik onderschrijf dat.

Mijnheer Bertels, u hebt dat misschien persoonlijk opgevat, maar dat moet u niet doen. Er is in dit land een duidelijke bevoegdheidsverdeling.

U vraagt of ik de informatie over de cijfers heb gekregen. Daarop is mijn antwoord: ja. Wil ik dit parlement buiten spel zetten? Neen, absoluut niet.

Mijnheer Bertels, ik wist niet dat u uw vraag om uitleg eerst had ingediend in de commissie Financiën. U vraagt mij om een reactie op de uitspraak van minister Turtelboom in de commissie Financiën en Begroting over hetzelfde onderwerp. Ik weet niet over welke reacties en uitspraken u het precies hebt. Sta mij toe om te zeggen dat ik daarop echt niet moet antwoorden. U moet die vraag dan misschien opnieuw indienen in de commissie Financiën en Begroting. Ik wil geen pingpong met u spelen. Ik vind dat wel een leuk spel, maar niet in deze commissie.

Mijnheer De Loor, ik ben u als zeer trouw lid van deze commissie al een beetje gewoon, ook uw stijl. Men went daar een beetje aan, u wellicht ook aan de mijne. Als u mij hier elke keer het verwijt maakt dat ik niets doe, hoe komt het dan dat uw eigen partijgenoten deze vraag in het federaal parlement nog geen enkele keer hebben gesteld? Geen enkele keer is deze problematiek aan bod gekomen in de commissie of de plenaire vergadering van de Kamer.

Mijnheer Bertels, ik geloof oprecht dat u mijn bezorgdheid en die van alle aanwezigen hier over de stabiele financiën van de lokale besturen deelt. Maar waarom die vraag dan niet stellen in het parlement waar men bezig is met het uitwerken van een voorschottenregeling? U vraagt me hoe het staat met het voorschottensysteem. Ik kan u daar niet op antwoorden. Dat is mijn bevoegdheid niet. Mijnheer Bertels, ik raad u en uw fractie aan – maar u hoeft mijn raad niet op te volgen – dat u aan uw federale collega's vraagt om die eenvoudige vraag in de Kamer te stellen. U zult, hopelijk voor u, een heel duidelijk antwoord krijgen. Ik heb deze vraag hier al heel vaak beantwoord. Ik hoop dat ik uw concrete vragen die over mijn bevoegdheid gingen, toch heb beantwoord.

Delen wij die bekommernis? Ja. Moeten er af en toe vragen worden gesteld in de Kamer om die bekommernis niet alleen vanuit dit parlement aan de lokale besturen uit te dragen, maar ook vanuit het federaal parlement? Ja, en dan zijn we bondgenoten in deze zaak.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Minister, bondgenoten voor stabiele lokale financiën: ja, maar niet alleen in woorden, ook in daden.

Ik geef twee voorbeelden. Einde 2014 – die informatie hebt u, maar u geeft ze niet – stelden we vast dat 200.000 Vlaamse aangiften vertraging hebben bij de inkohiering, met een effect voor de Vlaamse gemeenten. Dan doet u niets en zegt u: we gaan kijken wat we gaan doen. Als er nu een federale discussie is over de btw van de autonome gemeentebedrijven, reageert u daar zelfs niet op. U bent geen belangenbehartiger van de Vlaamse gemeenten. U kijkt en u wacht af. U staat erbij en u kijkt ernaar. Dat is niet de bedoeling.

Minister, u hebt zelf gezegd dat u overleg zou plegen over de uitwerking van het structureel voorschottensysteem. Ik neem aan dat u samen met ons geen voorschottensysteem wilt dat een permanente verlaging is van de voorschotten zoals die nu zijn, waardoor de lokale financiën nog slechter af zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de vrijwillige fusies van gemeenten – 1281 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de mogelijke fusie van de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode – 1331 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, vorige week dinsdag maakten de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode bekend dat ze willen fusioneren. Het zijn de eerste gemeenten die hopen op de financiële bonus van 500 euro per inwoner. Deze bonus maakt deel uit van het Fusiedecreet, dat nog voor de zomer zou worden ingediend bij het Vlaams Parlement.

Wellicht toevallig, maar net op dezelfde dag, publiceert ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) haar advies bij het ontwerp van het Fusiedecreet. Het algemeen oordeel van de VVSG is vrij positief. Ik hoop dat de geformuleerde opmerkingen worden meegenomen in de verdere behandeling van dit decreet.

Al wil ik bij de specifieke vragen en bemerkingen die de VVSG formuleert over de fusiebonus toch even stilstaan. De VVSG vraagt dat de bovengrens van 20 miljoen euro voor het vastleggen van de fusiebonus zou worden geschrapt uit de teksten, zodat de financiële prikkel bij fusies van grotere gemeenten identiek is aan die voor kleinere gemeenten. Ten tweede is er de opmerking dat de Vlaamse Regering nu al duidelijk maakt dat indien er veel gemeenten willen overgaan tot een vrijwillige fusie, het totale beschikbare bedrag van 200 miljoen kan worden opgetrokken. Ten derde, er is het voorstel dat ook gemeenten die na 1 januari 2019 willen fuseren, van deze fusiebonus zouden kunnen genieten. Minister, bent u bereid in te gaan op deze vragen en voorstellen van de VVSG?

Bert Maertens (N-VA): Mijnheer De Loor, u hebt het over het rapport van de VVSG, ikzelf wil het even hebben over het Limburgse voorbeeld dat er hopelijk aankomt. Toch is het niet slecht dat deze vragen om uitleg worden gekoppeld.

Minister, de heer De Loor vraagt u of u de wens van de VVSG wilt volgen om het totaalbudget op te krikken voor er een concreet voorstel is. Dat lijkt me wat voorbarig. Ik wil het nu hebben over de mogelijke fusie van de Limburgse gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek.

Toen we dat enkele weken geleden vernamen, was dat goed nieuws. De gemeenten zijn aan het praten en dat is zeer goed. Ze bereiden een mogelijke fusie voor. Ik hoop dat ze daarin zullen slagen. Het zou een goed voorbeeld zijn voor anderen. Wie weet, heeft het een multiplicatoreffect in Vlaanderen. Voor eind 2017 moet men een beslissing nemen, om dan vanaf 2019 te fusioneren, als dat mogelijk is. Minister, we mogen blij zijn dat die twee gemeenten aan het praten zijn. Het zou goed zijn voor de uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord, als ze daarin slagen.

Zult u de gemeenten op het terrein begeleiden en ondersteunen om de appetijt te vergroten, opdat de slaagkansen verhogen en andere gemeenten worden aangezet om hun voorbeeld te volgen? Er is een grote financiële bonus, dat is de wortel die daar hangt. Maar misschien is een begeleidingsduwtje in de rug zeker niet slecht.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil vooraf enkele zaken duiden. In het regeerakkoord is er sprake van een vrijwillige fusie. Het is goed om dat nog eens te herhalen. Het is geen verplichte fusie, het is op vrijwillige basis. Ook de vorige Vlaamse Regering heeft wat moeite in die richting gedaan. Er was ook een financiële bonus, maar dat leidde jammer genoeg niet tot concrete engagementen of resultaten.

Er is een mentaliteitsverandering. Over fusies werd er in de vorige legislatuur totaal niet gesproken, misschien wel ergens in een achterkamertje, maar zeker niet publiek. Dat was taboe. Het lijkt er nu op – maar we moeten voorzichtig blijven – dat er dit keer wel fusies gaan komen, alvast één.

De manier waarop de twee burgemeesters, zijnde Lode Ceyssens van Meeuwen-Gruitrode en de heer Spreeuwers van Opglabbeek, de zaken hebben aangepakt, is een voorbeeld. Alle felicitaties daarvoor. Ze zijn deze week gestart met het organiseren van drie hoorzittingen, volgende week zijn er nog eens vier hoorzittingen. Er is absoluut inspraak en dialoog met de burger, wat heel belangrijk is. Het is een manier die voor andere gemeenten – mijnheer Maertens, ik weet niet of u plannen hebt om te fuseren met een buurgemeente – kan dienen als voorbeeld.

Het is goed om even uit te leggen hoe dat tamelijk snel tot stand is gekomen. Van in het begin van deze legislatuur – eind juli 2014 – zijn we tamelijk snel met een conceptnota naar de Vlaamse Regering getrokken om het kader van een vrijwillige fusie te laten goedkeuren. Dat brengt natuurlijk veel werk met zich mee en dit is een belangrijke operatie en hervorming in het Binnenlands Bestuur. We hebben daar snel werk van gemaakt, zodat gemeenten die zich geroepen voelen over te gaan tot een fusie, ook materiaal hebben waarop ze zich kunnen beroepen.

We hebben meteen stimulerende maatregelen publiek gemaakt, zoals een schuldovername van 500 euro per inwoner met een maximum van 20 miljoen euro per gefuseerde gemeente. Een schuldovername van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek zou ongeveer 11,7 miljoen euro betekenen. Los van de schuldovername plant de Vlaamse Regering een tijdelijke verhoging van het aantal uitvoerende mandatarissen. Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek hebben samen ongeveer 23.000 inwoners en ze krijgen dan een aantal uitvoerende mandatarissen. Om de overgang wat te vergemakkelijken voorzien we in de eerste legislatuur na de fusie in twee bijkomende uitvoerende mandaten en in één extra gedurende de tweede periode.

Net voor de kerstvakantie is er dan een eerste principiële goedkeuring naar de regering gegaan. De stimuli waren daarin vervat, en klare procedures waaraan men moest voldoen indien men een fusie overwoog.

Mijnheer De Loor, met betrekking tot de voorstellen van de VVSG hebben we in de schoot van de Vlaamse Regering ernstig nagedacht over de financiële stimuli en wat de hoogte daarvan zou kunnen zijn, en wat draaglijk zou zijn voor de Vlaamse begroting. We zijn bereid om schulden over te nemen, met een maximum van 20 miljoen euro per fusie. Dat weegt dan ook door op de Vlaamse begroting. Een financiële bonus is wel belangrijk, want de twee gemeenten waarvan sprake, hebben aangegeven dat dat voor hen een belangrijke stimulans was.

We hebben nu duidelijkheid gecreëerd voor alle lokale besturen. Het is goed dat twee gemeenten dat ook daadwerkelijk doen, zodat er nog meer ruchtbaarheid aan wordt gegeven, zodat misschien andere gemeenten worden gestimuleerd om hetzelfde te doen.

Ik zou het niet goed vinden om de spelregels nu ineens te veranderen op vraag van de VVSG. Ik weet niet of dat ook uw mening is, mijnheer De Loor. Ik weet dat de VVSG vraagt om het plafond van 20 miljoen euro op te heffen. Dat zou

niet verstandig zijn. Anderhalf jaar nadat we een kader hebben gecreëerd, nadat we al heel ver zijn gevorderd, ook met de goedkeuringen die onder andere in het parlement nodig zijn, nu het plafond verhogen, lijkt me niet zo goed. Dat gaan we dan ook niet doen.

De financiële prikkel die we geven aan de gemeenten die willen fuseren, zou groot genoeg moeten zijn om de transitiekosten te dekken die met een fusie gepaard gaan. Die zijn er uiteraard. We doen ernstige inspanningen zoals de schuldovername per fusie van 20 miljoen euro. Ik wil niet zoals de VVSG voorstelt naar een open-endregeling gaan, want daar komt het op neer. Ik denk dat de minister van Financiën daar niet blij mee zou zijn. Ikzelf ook niet, ik ben er absoluut geen voorstander van.

We hebben al een hele weg afgelegd met dit decreet. De Inspectie van Financiën heeft ons er van in het begin attent op gemaakt dat het absoluut noodzakelijk was vooraf de budgettaire implicaties voor de Vlaamse overheid vast te leggen. Dat is dan ook gebeurd. Als ik nu tegemoet zou komen aan de vraag van de VVSG, dan zou de Inspectie van Financiën me terugfluiten.

Wil dat zeggen dat we met geen enkele opmerking of advies van de VVSG rekening hebben gehouden? Neen. Volgende vrijdag stap ik naar de Vlaamse Regering met het oog op het advies van de Raad van State, en we hebben wel degelijk opmerkingen van de VVSG ter harte genomen en die we hebben verwerkt in ons nieuwe voorstel. Hebben we de opheffing van het plafond meegenomen? Neen, dat niet. We hebben wel met andere opmerkingen rekening gehouden.

Ben ik bereid om in te gaan op de vraag van de VVSG dat ook gemeenten die na 1 januari 2019 willen fuseren van deze fusiebonus zouden kunnen genieten? Mijnheer De Loor, ik weet niet of dit een pleidooi is om deze coalitie ook na de volgende verkiezingen voort te zetten. Ik kan natuurlijk niet spreken in naam van de volgende Vlaamse Regering, tenzij u een fan bent van deze coalitie. Dan zal ik in de schoot van de Vlaamse Regering bespreken of we ook al beslissingen kunnen nemen in naam van de volgende Vlaamse Regering, maar dat is niet echt de bedoeling natuurlijk.

Mijnheer De Loor, alle gekheid op een stokje, het is aan de volgende coalitie om uit te maken wat er zou kunnen gebeuren in het kader van fusies in de volgende gemeentelijke legislatuur, maar ook in een volgende Vlaamse legislatuur. Ik noteer alvast dat u deze coalitie nog niet zo slecht vindt.

Mijnheer Maertens, u vroeg naar de gemeenten Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode. We hebben een draaiboek voor fusies. Dat heb ik in mijn beleidsnota aangekondigd en herhaald in mijn beleidsbrief. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) is gestart met de voorbereiding daarvan, met de medewerking van de VVSG, om aan te tonen dat we wel degelijk rekening houden met de aanbevelingen en de mening van de VVSG. Het is belangrijk dat het draaiboek er komt; het zal een soort handvaten aanreiken aan de betrokken gemeenten om toch een belangrijk veranderingstraject te kunnen begeleiden.

Dit wordt aangevuld met de nodige contactgegevens van sectorexperts, veel gestelde vragen en praktijkvoorbeelden. We kijken daarvoor niet enkel naar de organieke elementen, maar leggen ook contacten met andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld Ruimte Vlaanderen, Leefmilieu, en met de federale overheid. U weet dat de indeling in verschillende politie- en hulpverleningszones meespeelt in het voorbeeld van Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode. Daar moet dus ook nog een en ander veranderen.

Het draaiboek zal geen éénmalig afgewerkt product zijn, maar wel iets dynamisch, dat elke keer opnieuw moet worden aangevuld, dat ook online kan worden ingevuld door de gemeenten die ermee aan de slag gaan. Als ze aanbevelingen

hebben, kan dat online worden meegegeven zodat hier de beste praktijkvoorbeelden kunnen worden gedeeld en zodat kennis kan worden overgedragen. Misschien kan dat andere gemeenten overtuigen om tot een fusie over te gaan.

Het is de bedoeling het draaiboek fusies ten laatste voor de volgende zomer online te hebben. Dat is goed. Gemeenten die nu een fusie ernstig overwegen, kunnen terecht bij de administratie. Het zou onverstandig zijn om nu aan de grote klok te hangen over welke gemeenten het gaat. Dat gaan we niet doen.

De gemeente Meeuwen-Gruitrode was in elk geval geselecteerd – los van wat ze vorige week hebben aangekondigd – om te kunnen genieten van de consultancy aangeboden door de Vlaamse Regering inzake de evaluatie van hun bestuurskracht. Ik denk dat dat ook een goede leidraad zou kunnen zijn om mee te geven in het hele proces van de mogelijke fusie tussen Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar niet voor uw verkeerde interpretatie van mijn woorden. Het is niet de eerste keer dat ik vaststel dat u, al dan niet bewust, woorden verdraait. *(Opmerkingen)*

Ik vind het wel jammer en een gemiste kans dat er niet wordt ingegaan op de vragen van de VVSG rond de fusiebonus, niet omdat we daar zomaar op moeten ingaan, maar gewoon om fusies alle kansen te geven, nu en in de toekomst. Collega Maertens zegt dat ik voorbarig ben met betrekking tot het optrekken van de grens van 200 miljoen euro. Zoals gezegd, wil ik dat alle kansen geven, of dat nu in 2016 of na de volgende verkiezingen is. Ik ben ervan overtuigd dat een fusieoperatie goed is voor de bestuurskracht van onze Vlaamse gemeenten. Daarom sluit ik mij ook aan bij dat derde puntje, na 1 januari 2019.

Door de fusiebonus van 20 miljoen euro aan te houden, focust u toch veeleer op kleine gemeenten. Grotere gemeenten vallen dan enigszins uit de boot, want u gaat tot maximaal 40.000 inwoners samen. De afzonderlijke gemeenten zijn dus vrij klein, waardoor de fusiebonus niet voluit kan spelen als er twee of meer grotere gemeenten gaan fuseren.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de principiële en de definitieve goedkeuring. In het voorontwerp van decreet staat dat de definitieve goedkeuring 31 december 2017 is, maar voor de principiële goedkeuring heb ik de deadline van 31 december 2016 niet teruggevonden in het voorontwerp van decreet. Ik stel vast dat in de toelichtende nota van het Agentschap Binnenlands Bestuur die datum wel opgenomen is. Is dat een bewuste keuze?

Ik wil het tot slot nog even hebben over de concrete fusieplannen van Opglabbeek en Meeuwen-Gruitrode. We moeten ervoor zorgen, minister, dat fusieoperaties uit dat negatieve daglicht gehouden worden. Ik heb gelezen dat er op de eerste gemeenteraad die plaatsgevonden heeft in een van de twee gemeenten, een heel bits debat is gevoerd door de oppositie. U hebt gesproken over een mentaliteitswijziging en zei dat er nu al veel openlijker over fusies wordt gesproken. Die mentaliteitswijziging is er inderdaad, maar gaat nog niet ver genoeg.

Tijdens dat bitse debat werd collega Ceyssens persoonlijke profileringsdrang en machtswellust aangewreven. Op die manier blijft die fusieoperatie, ook ten aanzien van de medewerkers van de gemeente en de inwoners, in een negatief daglicht staan. Ik vind dat zonde, want ik ben van oordeel dat collega Ceyssens alle applaus verdient voor de moed die hij heeft om aan deze delicate oefening te beginnen. Ik vind dat hij, in plaats van verwijten over machtswellust en profileringsdrang, applaus verdient, zowel in de gemeente zelf als hier bij ons, omdat hij in de praktijk wil brengen waar anderen gewoon heel veel over praten.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega De Loor, ik ben het er volledig mee eens dat die mogelijke fusieoperatie – uiteraard op vrijwillige basis – nog in een te negatief daglicht staat. Dat is net het taboe dat deze Vlaamse Regering wil doorbreken, door die vrijwillige fusies te ondersteunen. Als je dan ziet dat dat voor die gemeenten met één pennentrek een kleine 12 miljoen euro schuldafbouw zou betekenen, is dat toch een mooie wortel die daar hangt. Maar het zal nooit de enige reden zijn waarom gemeenten fusioneren.

Daarom vind ik het belangrijk, minister, dat we die bestuurskrachtmonitoring koppelen aan dat draaiboek dat in voorbereiding is. Dat moet het eerste uitgangspunt zijn. Ik ben blij dat de voorbereiding van dat draaiboek is gestart. Ik hoor dat het voor de zomer nog online komt. Het is niet te laat om daar een aantal goedepraktijkvoorbeelden – u verwees zelf naar de hoorzittingen enzovoort – mee in op te nemen en uw administratie ook eens te velde te laten werken, eens te luisteren hoe men het daar aanpakt en te bekijken hoe het nog beter kan.

Met het expliciet opnemen in het regeerakkoord van de vrijwillige fusie en zeker ook met het draaiboek met verdere ondersteuning en begeleiding dat eraan komt, hoop ik dat we die discussie uit de taboesfeer halen. We hopen dat het voorbeeld van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek mag slagen en dat dat voorbeeld ook inspirerend mag werken voor andere gemeenten, elk binnen zijn eigen specifieke context, uiteraard.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, het slechtste dat we nu kunnen doen, is dit mooie voorbeeld van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek gaan 'beschoonmoederen'. We moeten dit zijn gang laten gaan. Het zijn twee mooie CD&V-initiatieven. U ziet het: constructief, decentraliserend en vrijwillig, het ligt ons wel. *(Opmerkingen)*

We mogen niet te veel van bovenaf werken. In die zin is een helpdesk of een aanspreekpunt per provincie misschien nog wel een mogelijkheid in de toekomst. Ik denk ook dat we het vrij breed en lang moeten bekijken. Breed, in de zin dat de fusie geen doel op zich mag zijn. Het moet eigenlijk onze 'bestuursbiceps' kunnen vergroten, zonder aan 'fusiebuilding' te doen. Ik hoop dus dat, zoals ook de VVSG zegt, ook andere bestuurskrachtverhogende initiatieven stilaan aan de oppervlakte mogen komen en dat die vandaag, op Complimentendag, ook van u een vorm van compliment kunnen krijgen. En met 'lang' bedoel ik dat we ons ook niet blind mogen staren op 2019. De prelude-initiatieven zijn ook zeer belangrijk om te komen waar je uiteindelijk wilt eindigen. Ik denk dat we bereid moeten zijn om die grens nog wat verder te verleggen. Moet het wortelseizoen niet een beetje verlengd worden, op de een of andere manier?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wil de woorden van de heer Doomst nog wat vervolledigen. Ten eerste kunnen we – en ik wil het politiek wat minder omzwachteld zeggen dan collega Doomst – niet om de constatacie heen dat het om twee CD&V-gemeenten gaat. Sommigen rond deze tafel willen onze fractie en mijn partij al eens in de hoek van het status quo neerpoten, alsof wij alles zouden tegenhouden of tegen alles zijn. Dit bewijst dat de kracht van verandering ... *(Opmerkingen)*

Zoals wij, collega's-Vlaams-nationalisten, de ene staatshervorming na de andere maken, zo maken wij ook ... *(Opmerkingen)*

Het wekt blijkbaar wel wat discussie op. Maar het doet goed aan het hart om duidelijk te zeggen dat het twee CD&V-gemeenten zijn en dat daarmee bewezen is

dat onze partij voor duidelijke versterking van het lokale bestuur is en dat wij absoluut geen taboes, laat staan veto's, hebben rond fusies.

Ten tweede is het juist, collega's, dat deze twee gemeenten een schouderklopje of een complimentje verdienen en alle hulp kunnen gebruiken. Maar we moeten dat vooral niet op het Vlaamse niveau tillen. Laat die twee gemeentebesturen dat op de Limburgse wijze rustig doen.

Ten derde gaat het over de voorwaarden. Wij hebben dat al eens gezegd vanuit de partij. De andere samenwerkingsvormen heeft collega Doomst al toegelicht, maar daarnaast is er de verlenging. Daar wordt altijd wat meewarig over gedaan. Wij hebben dat punt vanuit onze fractie al een paar keer gemaakt. Ik zie echt geen reden waarom we dat niet zouden doen. Gelukkig nemen we veel initiatieven die verder gaan dan de horizon van de volgende verkiezingen. Laat ons allemaal een beetje op lange termijn denken.

Ik ben ervan overtuigd dat er dankzij de initiatieven een zekere mentaliteitswijziging is gekomen. Dat merken we overal. Maar laten we die verder kansen geven en verder laten groeien en er zo geen harde grens op zetten.

Trouwens, we gaan ook naar verkiezingen in 2018. Daar worden coalitieakkoorden en akkoorden voor de volgende legislatuur op lokaal niveau gemaakt. Het zou misschien goed zijn dat men op dat moment ook zou weten in welk kader we de volgende jaren zouden zitten. Het is dus niet onlogisch om aan die nieuwe raden en coalities een kader te geven van wat het zou kunnen zijn. Dan is het aan de wijsheid van de nieuwe Vlaamse Regering, na 2019, om dat kader te wijzigen. Die heeft natuurlijk dat recht. Maar als er niets wordt gewijzigd, is er een kader waarin de nieuwe gemeentebesturen in al hun wijsheid en met hun nieuwe legitimiteit een aantal initiatieven kunnen nemen, want ik ben er, net zoals de minister, van overtuigd dat er inderdaad een mentaliteitswijziging is in Vlaanderen. We hebben het al een paar keer als idee gelanceerd, niet om de fusieoperatie onderuit te halen, maar net om ze te versterken en te verduurzamen op de lange termijn.

Met die bovengrens van 20 miljoen euro hebben wij wat minder problemen, want ik denk echt dat het nu in eerste instantie is om kleinere gemeenten te fusioneren. Voor ons is het nu geen prioritair punt om die 20 miljoen euro te verhogen. Wij denken dat de verhoging van de bestuurskracht vooral ligt bij die gemeenten die nu niet direct de ambitie hebben om meer dan 40.000 inwoners te tellen.

Voor het tweede punt vind ik belangrijk om nog eens te onderstrepen. Dat is niet om de fusiegedachte te torpederen, maar om ze integendeel te verduurzamen en ze op termijn bespreekbaar te houden, ook bij het begin van de nieuwe legislatuur. En dan is het aan de wijsheid van de nieuwe Vlaamse Regering om dat af te bouwen of te versterken of op een andere leest te schoeien.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik heb de conceptnota van 17 juli gelezen. Het verraste mij dat de Vlaamse Regering daar heel wat middelen aan verbond, tot 500 euro per inwoner, tot 40.000 inwoners, met een maximum van 200 miljoen euro. Ik denk dat de huidige Vlaamse Regering, en vooral uzelf, echt heeft willen inzetten op die fusies. Maar het heeft mij ten zeerste verrast, mijnheer Van den Heuvel, dat het twee CD&V-gemeenten waren die als eerste de fusie concreet zouden willen laten plaatsvinden. Het kwam een beetje uit een verrassende hoek.

Niettegenstaande de vele middelen en de goesting die u en de Vlaamse Regering daarvoor hebben, vind ik dat het resultaat toch een beetje uitblijft, minister. We hebben één concreet voorbeeld, dankzij CD&V, maar voor de rest is het de vraag of ook nog andere gemeenten zullen volgen in die vrijwillige fusie, niettegenstaande het grote budget dat ervoor wordt uitgetrokken. 500 euro per inwoner,

dat betekent dat kleine gemeenten schuldenvrij zouden kunnen worden. Dat is toch heel belangrijk, ook voor de inwoners.

Op langere termijn zou de Vlaamse Regering de ambitie moeten kunnen hebben om een traject voor een langere termijn uit te schrijven, niet op zes jaar, maar bijvoorbeeld op achttien jaar. En als je bijvoorbeeld op achttien jaar tijd tot een bepaalde schaal moet komen, lijkt het mij politiek veel haalbaarder om effectief meer concrete fusies te realiseren. Die schaalvergroting zou goed zijn voor de bevolking en voor de financiën van heel wat kleine gemeenten.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Er zijn heel wat bijkomende suggesties gedaan en opmerkingen gegeven. Het regeerakkoord is in dezen zeer duidelijk.

Mijnheer Van den Heuvel, ik neem de opmerking die u hebt gegeven aan het adres van mensen die smalend zouden hebben gedaan over Meeuwen-Gruitrode en Op-
glabbeek niet persoonlijk. Ik heb zeer veel complimenten gegeven aan de twee burgemeesters in kwestie, ook daarnet nog. Ik heb ze ook bij naam genoemd en gezegd dat het twee CD&V'ers zijn. Het was dus niet de bedoeling om de pluim op eigen hoed te steken.

Vind ik het goed dat het twee CD&V'ers zijn? Ja, mijnheer Van den Heuvel, u vindt dat blijkbaar ook goed. Misschien zou Puurs met Bornem kunnen fuseren? Dan geeft u zelf ook het goede voorbeeld. *(Opmerkingen van Koen Van den Heuvel)*

Met Londerzeel? Maar dat ligt in twee verschillende provincies. *(Opmerkingen. Gelach)*

Dat gaat, ja. Maar laten we het simpel houden.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Het probleem is dat uw provincie wordt uitgebreid met de provincie Londerzeel. *(Opmerkingen van Nadia Sminate)*

Minister Liesbeth Homans: En dan zou de stad Antwerpen kunnen fuseren met Blankenberge. *(Opmerkingen)*

Alle gekheid op een stokje.

Moeten we kansen geven? Ja. U zegt dat er duidelijkheid moet worden gegeven in deze legislatuur. Dat is belangrijk. Er moet duidelijkheid komen in functie van de gemeenteraadsverkiezingen die er aankomen in oktober 2018. Het is niet zo dat dat dan stopt. Ik ga ervan uit dat het kader, het Fusiedecreet, blijft bestaan. Het kader is er. We gaan nu terug naar de regering. Ik pik even in op een bijkomende vraag van de heer De Loor. Hij vroeg hoe het komt dat er in het initiële ontwerp dat werd goedgekeurd niets stond over de principiële toestemming die er voor eind 2016 moet worden gegeven. Mijnheer De Loor, het klopt dat er daarover niets in stond. In de teksten die we vandaag hebben klaargemaakt om vrijdag op de ministerraad te bespreken, staat wel degelijk dat de principiële goedkeuring of toestemming moet worden gegeven vóór eind 2016. Dat de definitieve toestemming moet worden gegeven tegen eind 2017, stond er wel al in.

Het is geenszins mijn bedoeling – en ik hoop ook niet die van anderen hier aanwezig – om het project van de fusies op de lange baan te schuiven. Moeten de gemeenten er goed over nadenken? Ja. Ik herhaal wat ik daarnet heb gezegd. Het Fusiedecreet zal een feit zijn. Ik ga ervan uit dat het zal blijven bestaan.

Mijnheer Van den Heuvel, u weet dat het aan de volgende regering is om te beslissen over de financiële bonus. Ofwel zetten ze de huidige regeling voort, ofwel werken ze een andere regeling uit, ofwel rijden ze de huidige regeling uit. Ze kunnen daar vrij in kiezen. Ik kan nu toch moeilijk beslissingen nemen in naam

van de volgende Vlaamse Regering. Ik ben al heel blij dat ik een decreet heb dat hopelijk nog lang zal blijven bestaan en op basis waarvan gemeenten zich geprikkeld kunnen voelen om te fuseren.

Ons kader zal in ieder geval lopen totdat een nieuwe Vlaamse Regering – of eventueel de huidige Vlaamse Regering, mijnheer Van den Heuvel, waarvan u kunt beamen dat die heel goed werkt – het beleid voortzet of eventueel aanpassen doet. Dat zullen we wel zien in 2019.

Mijnheer Doomst, ik ben het met u eens dat we ons niet te veel van bovenaf mogen moeien. U noemde het 'schoonmoederen'. U hebt daarin absoluut gelijk. Ik denk ook niet dat we dat doen. Daarom ben ik vorige week ook zeer op de vlakte gebleven. Ik vond dat die twee burgemeesters dat goed doen. Ons draaiboek komt er binnenkort aan. De mensen van de administratie staan ons met raad en daad bij. Het zou niet goed zijn indien we vanuit de Vlaamse Regering, vanuit de kabinetten zouden zeggen hoe het moet. Als wij of de administratie om goede raad worden gevraagd, zullen we die natuurlijk wel geven. Ik denk dat het op een goede manier verloopt.

Mijnheer De Loor, u zegt dat ik de mogelijkheid voor gemeenten om te fuseren beperk tot de gemeenten van maximaal 40.000 inwoners. U noemt dat kleine gemeenten. Ik ben het daarover met u eens. Maar 50 procent van de 308 Vlaamse gemeenten heeft minder dan 15.000 inwoners. En dan zegt u dat een gemeente van 40.000 inwoners een kleine gemeente is.

Ik heb het snel even opgezocht: Zottegem heeft ongeveer 25.700 inwoners. Laat ons dat aantal, in een positieve noot, afronden naar 26.000 inwoners. Dat wil zeggen dat u dus ook in een zeer kleine gemeente woont.

De basis waarop we nu hebben gewerkt, lijkt mij goed. We willen in eerste instantie uitgaan van de bestuurskracht. Je moet de dienstverlening naar de burger kunnen verbeteren. De bestuurskracht van de gemeenten moet erop kunnen vooruitgaan. Dat gaat natuurlijk het best met gemeenten die net iets kleiner zijn. Ik vind het wat kort door de bocht dat u zegt dat ik me beperk tot kleine gemeenten, zijnde met een inwonersaantal van 40.000. De helft van de 308 gemeenten heeft namelijk maar 15.000 inwoners.

Mijnheer De Loor, misschien lees ik andere kranten dan u, maar ik vond de berichtgeving in de media redelijk positief. Misschien begreep men niet dat het niet de bedoeling was om het op die manier in de krant te laten verschijnen en dat het anders was gepland. Maar bon, we weten hoe dat gaat.

Op de man of vrouw af vragen wat men van een fusie denkt, is hetzelfde als een referendum. Diegenen die tegen zijn, zeggen openlijk dat ze tegen zijn en de anderen weten het niet zo goed.

Mijnheer Van den Heuvel, er was blijkbaar een zeer sympathieke vrouwelijke fan van een van de twee burgemeesters die zich absoluut heeft uitgesproken voor de fusie. Haar reden daartoe hebt u vast ook gezien. Dat was natuurlijk een compliment voor de man in kwestie.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had het niet over de berichtgeving in de media, maar over de berichtgeving in de gemeenteraad. Tijdens de eerstvolgende gemeenteraad in een van de twee gemeenten ging de oppositie bitsig in debat over de fusie met Opglabbeek. Er werd daarin ook gesproken over profileringsdrang en machtswellust, die te betreuren is. Ik richt mij dan specifiek tot de politieke partijen.

We moeten er met een open geest naar kijken. Daarom pleit ik ervoor om die mogelijkheid tot fusies uit het negatieve daglicht te halen, want op deze manier bewijzen we de politiek op zich geen enkele dienst.

Minister, als ik het heb over kleinere gemeenten tot 40.000 inwoners, bedoelde ik net dat. De verschillende huidige gemeenten afzonderlijk hebben natuurlijk minder inwoners dan 40.000. Een gemeente van 40.000 inwoners is uiteraard geen kleine gemeente meer. Een gemeente van 15.000 of 20.000 inwoners is wel een kleinere gemeente. De verschillende entiteiten zijn klein.

Met het plafond van 20 miljoen euro wordt er een rem gezet op de fusiebereidheid.

Minister, ik wil u nog de suggestie doen om het fusiepakket dat werd uitgewerkt door de Vlaamse Regering, met de fusiebonus, zeker nog verder in de kijker te zetten, zodat ook andere gemeenten de appetijt krijgen om het fusieverhaal aan te gaan. De enige kans op slagen is namelijk door ervoor zorgen dat het een gedragen verhaal wordt en dat er geen politieke spelletjes worden gespeeld. Daarom pleit ik ervoor om in te gaan op de vragen en eisen van de VVSG om die fusieoperatie alle kansen te geven, ook in de toekomst.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Ik heb nog drie opmerkingen.

Voorzitter, ik ben niet zo pessimistisch als u. De minister zegt dat verschillende gemeenten gesprekken voeren achter de schermen. Dat is goed. Dat er nu één concreet voorbeeld is, is heel goed, zeker omdat het zich situeert in een moeilijke sfeer van taboe en zelfs bangmakerij. Ik vind het positief dat er een voorbeeld is. Hopelijk werkt het inspirerend.

Voorzitter, u deed de suggestie om de fusieoperatie te spreiden over achttien jaar. Daar heb ik toch vragen bij. Inwoners van de gemeenten moeten duidelijkheid krijgen. Ook de politici moeten duidelijkheid krijgen, over het bestuurlijke aspect en minder over met welke partij en collega's ze mogelijk fuseren en dat dat een voorwaarde is voor de fusie. In dat laatste wil ik niet meegaan.

We zijn natuurlijk voor verandering – het zou gek zijn indien we het hier anders zouden zeggen –, maar spreiden over achttien jaar lijkt mij toch zeer lang.

Collega's van CD&V, uw partij verdient terecht een bloemetje. Ik heb het ook gezegd aan onze collega in het parlement zelf. Ik hoop dat er navolging komt en dat het niet alleen in gemeenten gebeurt waar er een absolute meerderheid is van twee CD&V-burgemeesters – wat de situatie misschien iets makkelijker maakt –, maar dat we ook in een context kunnen spreken met burgemeesters van eender welke andere partij.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

U mag nog een complimentje geven, aangezien het complimentendag is.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, u bent een fantastische, stralende voorzitter. Aangezien ik het kort moet houden, moet het complimentje voor de minister er maar bij inschieten. (*Gelach*)

Minister, u ziet er even stralend uit als de voorzitter van deze commissie.

Ik denk dat we het in dezen over de grote lijnen eens zijn. Alleen over de uitvoering bestaat er nog wat discussie. Ik ga alleen niet akkoord met dat detail. U weet dat de financiële incentives natuurlijk belangrijk zijn om de gesprekken tot een succes te maken. Het is dan ook goed dat die gemeentebesturen weten waar

ze in 2018-2019, bij de start van de nieuwe legislatuur, aan toe zullen zijn. Als men dat niet weet, zullen er amper gemeentebesturen zijn die die oefening effectief durven te maken.

Alle Vlaamse subsidies, van kmo-portefeuille tot allerlei andere subsidies, stoppen niet op het einde van de legislatuur. Alle incentivekaders op financieel vlak gaan door totdat een volgende regering die eventueel wijzigt. Ik zie niet in waarom we dit ook niet zouden kunnen verlengen. We zien dan wel wat de nieuwe Vlaamse Regering daaraan wil wijzigen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de invoering van de resultaatsverbintenis voor de uitreiking van het inburgeringsattest – 1329 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Op de agenda van de ministerraad van eind januari stond een besluit in verband met de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid dat op die manier verder wordt geconcretiseerd, in het bijzonder de resultaatsverbintenis die wordt ingevoerd.

Voortaan zal dat inburgeringsattest worden uitgereikt op basis van behaalde resultaten en niet alleen op basis van de inspanningen. Dat is een belangrijk punt, waarover ook al werd gesproken in de vorige legislatuur. Het heeft een plaats gekregen in het regeerakkoord en vindt nu ingang.

Vanzelfsprekend blijft het voldoen aan de inburgeringsplicht wel gekoppeld aan de inspanningsverbintenis. Wie voldoende inspanning levert, maar niet slaagt, zal niet worden gesanctioneerd. Hij of zij krijgt enkel geen inburgeringsattest meer, maar wel een bewijs van regelmatige deelname.

De belangrijkste reden voor de invoering van de resultaatsverbintenis was het verhogen van het 'civiele effect'. Het was minister Bourgeois die dat begrip heeft gelanceerd in de vorige legislatuur. Ondertussen is dat begrip meer gemeengoed geworden.

De minister bevestigde dat ook nog bij de bespreking van haar beleidsnota voor deze legislatuur, een tijd geleden. Door het attest te koppelen aan de resultaatsverbintenis zou het meer waard worden, ook voor de werkgevers. Ik citeer de minister: "Nu zal de werkgever weten dat er een resultaat geboekt en geattesteerd is, en dat biedt veel meer kansen voor de betrokkene".

Het besluit bepaalt hierover dat het attest wordt uitgereikt aan de inburgeraar die voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie (MO) bepaalde doelen heeft bereikt en voor Nederlands als tweede taal (NT2) een bepaald niveau haalt. Voor MO zijn er in het besluit een hele reeks ontwikkelingsdoelen met vaardigheden, kennis en attitudes opgenomen.

Om te kunnen slagen voor MO moeten de cursisten in de praktijk op basis van de lessen een persoonlijk actieplan opmaken. De beoordelingscriteria zijn gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen van MO. Daarbij ligt de focus op het versterken en oriënteren van de deelnemers. We kunnen aannemen dat dit een andere benadering

vergt van de leerkrachten. Een bijkomende vraag is of dit de waarde van het inburgeringsattest wel effectief zal verhogen. Een hele tijd leefde de idee dat die mensen allemaal dezelfde test krijgen – andere vragen per sessie natuurlijk – maar eigenlijk heeft men gekozen voor de meer gepersonaliseerde aanpak van de ontwikkelingsdoelen voor de betrokkenen. Het zal goed zijn om dat verder te communiceren en het verschil duidelijk te maken tussen een algemeen examen en de persoonlijke ontwikkelingsdoelen.

Minister, welke initiatieven werden genomen in functie van de voorbereiding van deze hervorming op het terrein? Zijn alle centra en leerkrachten hier klaar voor, ook pedagogisch? Bent u ervan overtuigd dat de invoering van een resultaatsverbintenis voor MO, in de vorm van een persoonlijk actieplan dat wordt beoordeeld, het beoogde effect zal hebben, namelijk het verhogen van de waarde van het inburgeringsattest, onder meer maar niet enkel bij werkgevers?

Het gevaar waar ik naar verwijs, is dat als iemand een test heeft afgelegd, hij dat zal kennen. Als het echter gaat over te halen ontwikkelingsdoelen, dan kan men dat attest halen zonder dat dat voor iedereen hetzelfde eindresultaat heeft opgeleverd. Dat is toch een verschil. Het gaat om de winst die men boekt, de ontwikkeling die men doormaakt. Op zich is die aanpak verdedigbaar. Ik heb al vaak gepleit voor maatwerk, en dit is daar een vorm van. Je weet niet altijd wat er achter het resultaat schuilgaat.

Minister, hoe zal de verhoging van dit effect worden gemonitord en geëvalueerd? Het zal een hele tijd duren voor dat zijn weg heeft kunnen gaan in de praktijk, voor de mensen gevormd zijn, voor de mensen op de arbeidsmarkt kunnen intreden en doorstromen enzovoort. Dat gaat niet van de ene dag op de andere. Het monitoren moet toch zeker een plaats krijgen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Gisteren was het 29 februari, dus schrikkel dag, en een belangrijke dag. Dat was niet alleen belangrijk voor Linkebeek, mijnheer Doomst, maar ook voor inburgering. De resultaatsverbintenis in plaats van de inspanningsverbintenis is van kracht geworden. Het is niet nodig om opnieuw alle voordelen van een resultaatsverbintenis te herhalen. Het is wel degelijk een meerwaarde, daar ben ik alvast van overtuigd, en wellicht alle aanwezigen hier met mij.

De onthaalbureaus zijn al voor de start van de agentschappen gestart met de voorbereiding van de invoering van de resultaatsverbintenis, specifiek om in de cursus MO te kunnen evalueren. De evaluatie gebeurde niet. In de cursus MO volstond het om aanwezig te zijn tijdens de les. Er was dus geen evaluatie, men heeft zich daarop voorbereid, en de onthaalbureaus zijn daar nu absoluut klaar voor.

Wat houdt die evaluatie precies in? Dat is bijvoorbeeld het uitwerken van een evaluatiemethodiek. Het gemeenschappelijk evaluatiereglement is ook belangrijk om niet met verschillende maten en gewichten te werken. Er is ook een implementatieplan, waaronder vorming, training en opleiding (VTO). De aanpassing van de Kruispuntbank Inburgering was essentieel om het resultaat van de cursus MO te kunnen noteren, want dat kon voorheen niet. Het zijn misschien allemaal kleinigheden, maar het is essentieel dat die aanpassingen gebeuren opdat de resultaatsverbintenis in MO een succes zou kunnen worden. De agentschappen zijn dus klaar voor de implementatie. De leerkrachten zijn opgeleid in het werken en het correct toepassen van de evaluatiemethodiek MO.

Mijnheer Kennes, uw derde vraag is zowaar nog interessanter dan de eerste en de tweede. Daarmee wil ik niet zeggen dat de eerste twee vragen niet interessant waren. Het is goed om in deze context nog eens te kunnen aanstippen dat we de resultaatsverbintenis niet alleen hebben ingevoerd omdat die meer waarde zou

hebben voor potentiële werkgevers. In het verleden heb ik altijd gezegd dat het meer waard is, ook voor potentiële werkgevers. Het ging dan over het hele inburgeringsattest waar MO deel van uitmaakt.

Het is zo dat de agentschappen voor MO en niet alleen voor NT2, een evaluatiemethodiek hebben uitgewerkt die past bij de ontwikkelingsdoelen van MO en het principe dat MO op maat van de cursist wordt aangeboden. Bijvoorbeeld, in de cursus van iemand die kinderen heeft, zal er heel specifieke aandacht worden besteed aan het nut van het onderwijs, aan hoe dat onderwijs in Vlaanderen wordt georganiseerd, hoe het in elkaar zit, wat het voordeel is van je kind zo vroeg mogelijk naar school te sturen. Dat komt in het individuele traject van de betrokkene in het kader van MO ter sprake.

Concreet zal het gaan om een soort permanente evaluatie. De inburgeraar moet zelf acties formuleren om bepaalde persoonlijke en maatschappelijk relevante doelstellingen te behalen. Er wordt ook nagegaan of die acties effectief ondernomen zijn. Men kan wel zeggen dat men van alles gaat doen, maar als men niets heeft ondernomen, is er ook geen resultaat. Om dit actieplan te kunnen opmaken, zijn de aangeleerde vaardigheden en kennis en de beoogde attitudes in de cursus MO noodzakelijk.

Door de evaluatie op deze manier te doen, en dus niet enkel door bijvoorbeeld naar de kennis van de inburgeraar te peilen over onze staatsstructuur of een aantal maatschappelijke thema's die weliswaar belangrijk en relevant zijn, maar door effectief te verwachten dat er acties worden ondernomen, is dat absoluut in het belang van degene die inburgering volgt, zeker omdat er op maat wordt gewerkt. Een project dat op iemands lijf wordt geschreven, heeft heel veel voordelen voor een gezinssituatie. Dat versterkt in de eerste plaats de inburgeraar zelf.

Dit is dan ook de belangrijkste doelstelling van de resultaatsverbintenis. De inburgeraar zelf komt er sterker uit, met welk einddoel ook. Hij of zij wordt aangespoord om bepaalde acties te ondernemen die bijdragen tot zijn persoonlijke doelstellingen, bijvoorbeeld naar kinderopvang zoeken, vrijwilligerswerk doen enzovoort. In cursussen MO in het verleden is dat tot uiting gekomen. En dat was een belangrijk aspect waar de inburgeraar aandacht voor had, omdat die weet dat hij heel veel kan leren door het doen van vrijwilligerswerk, niet alleen Nederlands, maar bijvoorbeeld ook hoe sportclubs functioneren, hoe je je kinderen kunt laten participeren aan ons gemeenschapsleven, aan een jeugdvereniging. Dat heeft dus heel veel voordelen.

Daar waar het vroeger volstond om deel te nemen aan de lessen om een attest te behalen, verwachten we nu dat de individuele inburgeraar concrete acties onderneemt die het integratieproces bevorderen.

Hoe zal de verhoging van dit effect worden gemonitord en geëvalueerd? Het is belangrijk om dat te doen, dat te blijven opvolgen. We hebben de verschillende agentschappen gevraagd om dit te monitoren binnen de algemene effectenmeting van inburgering die ze in de loop van deze regeerperiode moeten realiseren. In de loop van 2016 zullen we hiervoor een methodiek opzetten die dan de volgende jaren moet worden geïmplementeerd.

Waarom is dat? Ik kom nu even terug op mijn voorbeeld van werk. Het is zeer belangrijk, nadat iemand een inburgeringstraject NT2 en MO heeft afgerond, dat men kan zien wat het effect en het beoogde resultaat is. Heeft de betrokkene bijvoorbeeld werk gevonden? Heeft de resultaatsverbintenis een meerwaarde gehad? Gaan de kinderen van de betrokkene op regelmatige basis naar school? Kennen ze het belang daarvan? Onderschrijven ze het belang van ons onderwijs? Dat moeten we dus absoluut doen, en niet alleen monitoren wat de resultaten zijn van iemand die nadien in de loop van zijn of haar leven een inburgeringstraject heeft gevolgd.

We moeten ook een klantentevredenheidsonderzoek doen, zodat we de mening kennen van de mensen die de cursus doorlopen. Dat is belangrijk. Vanuit de overheid kunnen we wel overtuigd zijn van ons eigen goed beleid en onze goede praktijken, maar degenen die er gebruik van maken en onderworpen zijn aan onze cursussen, kunnen belangrijke insteken geven. En dat zal, met het oog op het verbeteren van onze inburgeringstrajecten, de inburgeraar alleen maar ten goede komen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister, ik dank u voor uw toelichting over de belangrijke stap die gisteren is gezet. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Vlaanderen is meer dan Linkebeek. Linkebeek is Vlaanderen, maar Vlaanderen is gelukkig meer dan Linkebeek. Er komen heel wat nieuwe Vlamingen bij. De vraag was dan ook daarop gericht.

Mijn bekommernis is dat er geen misverstanden in onze samenleving ontstaan over de resultaten, dat we weten dat dat gebaseerd is op de persoonlijke doelstellingen. Dat moet op veel domeinen zijn zoals werk, onderwijs, vrijwilligerswerk enzovoort. Dat was ook de bedoeling van mijn vraag.

Omdat het zo divers is, is het moeilijk om dat allemaal te monitoren. Het zal niet alleen gaan over de vraag of de mensen werk hebben gevonden of niet, maar ook over de ouderparticipatie op school. Door het meer op maat te maken, zal het complexer zijn om te monitoren. Ik begrijp dat de verschillende agentschappen in die geest willen werken, en dat het nodig zal zijn om dat op de een of andere manier te monitoren en te evalueren. Ik wilde hier vandaag enkele punten van de moeilijkheidsgraad aankaarten.

Minister Liesbeth Homans: We zijn op de goede weg, en bedankt voor uw steun.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.